

Bildande av Nattjärnsskogens naturreservat i Torsby kommun

Information om dokumentet

Detta är en digitalt tillgänglighetsanpassad webbversion av beslut som är daterat den 19 juni 2023. Det godkända originaldokumentet finns arkiverat i vårt digitala ärendesystem och har diarienummer 511-502-2012.

Avsändare är Länstyrelsen Värmland.

Beslut

Länstyrelsen förklarar det markerade området i bilaga 1 som Nattjärnsskogens naturreservat. Beslutet riktar sig till var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda markområden berörs inom reservatsområdet.

Länstyrelsen beslutar att de nedan angivna föreskrifterna ska gälla för reservatet.

Länstyrelsen fastställer skötselplanen i bilaga 2 för naturreservatets långsiktiga vård.

Syftet med reservatet

Nattjärnsskogens naturreservatet bildas i syfte att vårda och bevara biologisk mångfald och värdefulla naturmiljöer i form av grandominerade naturskogar, myrmosaik med brandpräglade tallskogar, betad blandskog och en slätteräng, samt andra ingående naturtyper. Syftet är också att bevara områdets delvis orörda karaktär. Inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald och värdefulla naturmiljöer ska reservatet tillgodose behovet av områden för friluftslivet.

Syftet ska uppnås genom att skog och våtmark tillåts utvecklas fritt genom intern dynamik med undantag för de delar där restaurerings-åtgärder i form av naturvårdsbränning, utglesning av ungsskogar eller igenläggning av diken är lämpliga. Slätter återupptas på Bäckelbergssätterns inäga och skogen närmast sätern betas eller restaureras till att efterlikna betad skog. Vissa åtgärder vidtas för att underlätta allmänhetens friluftsliv.

Skälen för beslutet

Naturresevatets prioriterade bevarandevärden är följande.

- Brandpräglade tallskogar och skogar präglade av intern dynamik.
- Gamla träd, senvuxna träd, bränd ved, död ved.
- Slätteräng och betad skog med hävdgynnad flora.

En mer utförlig beskrivning av området finns i skötselplanen.

Föreskrifter

Länsstyrelsen beslutar om nedanstående föreskrifter för att tillgodose syftet med naturresevatet.

A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § andra stycket miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden

Utöver vad som annars gäller i författningar är det i resevatet förbjudet att

1. avverka eller på annat sätt skada träd och buskar samt ta bort eller upparbeta dött träd eller vindfälle,
2. utföra mekanisk markbearbetning,
3. tippa eller anordna upplag,
4. anlägga ledning,
5. utföra markavvattnande åtgärd,
6. rensa befintliga diken,
7. uppföra byggnad, annan anläggning eller anordning,
8. använda kalk, gödsel, växtnäringsämnen eller bekämpningsmedel,
9. framföra motordrivet fordon,
10. bedriva vattenverksamhet.

Utan tillstånd från länsstyrelsen är det också förbjudet att

11. inplantera djur och växter,
12. utföra biotop- eller fiskevårdande åtgärder.

Undantag

A-föreskrifterna gäller inte för förvaltaren av naturresevatet, eller den som förvaltaren anlitar, vid genomförande av de åtgärder som framgår under B och som behövs för att tillgodose syftet med naturresevatet.

A-föreskrifterna gäller inte heller vid normalt underhåll och nyttjande av befintlig bilväg eller normal skötsel och underhåll av bron över Halgån på väg E16.

A-föreskrifterna gäller inte normalt underhåll av befintlig skoterled som är märkt med röda ledkryss eller befintlig stig utmed Halgån, markerade på karta, bilaga 3.

A 1. gäller inte kvistning eller röjning av sly upp till sju cm diameter i marknivå för underhåll av jaktpass.

A 8. gäller inte kalkning som ingår i biologisk återställning av sjöar och vattendrag enligt regional åtgärdsplan i Värmlands län.

A 9. gäller inte terrängskoter eller motorredskap som behövs för uttransport av större vilt (älg, hjort, björn, vildsvin) från området enligt terrängkörningsförfordningen (1978:594 1§), i samband med den jakt som är tillåten i naturreservatet. Uttransporten ska ske så att skador på mark och vegetation inte uppkommer. Skada definieras här som bestående längre än en växtsäsong.

A 9. gäller inte heller körning med snöskoter på led som är märkt med röda ledkruss och är markerad på karta, bilaga 3.

B. Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken om vad ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet förpliktas att tåla

Ägare och innehavare av särskild rätt förpliktas tåla följande inom reservatet i dess helhet eller inom de särskilt utpekade områden som framgår av bilaga 3 om inte annat anges.

1. röjning och utmärkning av reservatets yttergränser,
2. uppsättande av informationstavlor,
3. anläggande, utmärkning och underhåll av vandringsled,
4. anläggande och underhåll av vindskydd samt bord och bänkar,
5. undersökningar av mark, vegetation och organismer i miljöövervaknings- och uppföljningssyfte i hela reservatet,
6. åtgärder i syfte att motverka förekomst av invasiva främmande arter i hela reservatet,
7. naturvårdsbränning inklusive erforderliga säkerhetsåtgärder,
8. fällning av ung gran,
9. fällning av enstaka träd samt utplacering av dessa utanför området inom reservatet,
10. stängsling samt hållande av betesdjur,
11. hamling av enstaka träd,
12. restaurering av slåtteräng samt slåtter inklusive borttagande av hö,
13. igenläggning av diken.

C. Föreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas och om ordningen i övrigt i naturreservatet

Utöver vad som annars gäller i författningar är det i reservatet förbjudet att

1. fälla eller på annat sätt skada levande och döda träd eller buskar, stående eller omkullfallna,
2. samla in ryggradslösa djur, mossor, lavar och vedsvampar,
3. framföra motordrivet fordon,
4. tippa eller anordna upplag,

5. gräva eller dra upp kärlväxter,
6. göra upp eld.

Undantag

C-föreskrifterna gäller inte för förvaltaren av naturreservatet, eller den som förvaltaren anlitar, vid genomförande av de åtgärder som framgår under B och som behövs för att tillgodose syftet med naturreservatet.

C 3. gäller inte på befintlig bilväg eller körning med snöskoter på led som är märkt med röda ledkruss och är markerad på karta, bilaga 3.

Ärendets handläggning

Länsstyrelsen har förelagt markägare och innehavare av särskild rätt inom området att yttra sig över förslaget till beslut om inrättande av naturreservat. Förslaget till beslut har också remitterats till berörda sakägare samt skickats till andra som kan tänkas ha synpunkter på skyddet av området.

Inkomna remissvar

Eftersom naturreservatet gränsar till europaväg 16 som utgör riksintresse för kommunikationer är Trafikverket mycket angeläget om att naturreservatsbildningen inte kommer i konflikt med skötsel och underhåll av vägområdet samt bron över Halgån. Trafikverket önskar därför ett förtydligande i beslutet kring gränsdragningen där hela vägområdet och vattenområdet direkt norr om bron utesluts från naturreservatet.

Downing Summit AB som äger ett kraftverk i Halgån vid Brattfallet nedströms Nattjärnsskogen motsätter sig bildandet av naturreservatet i sin nuvarande utformning och begär att området inte ska inkludera vattendraget. Bolagets motivering är dels att det inte är osannolikt att naturreservatet påverkar länsstyrelsens bedömning av dammsäkerhetsklass, dels att föreskrifter som förbjuder markavvattnande åtgärder och rensning av diken kan försvåra åtgärder vid ett eventuellt dammbrottsflöde. Vidare håller bolaget det för sannolikt att det kommer att vidtas åtgärder för ökad biologisk mångfald i vattendraget, till exempel fällning av skog ner i vattnet, vilket kan leda till ökat drivgods till kraftverket.

Grysjöåsens vägsamfällighetsförening som äger vägen i den västra delen av naturreservatet framför farhågor om att allmänhetens trafik till och från området kan påverka skogsbrukets nyttjande av vägen med tunga transporter och menar att vägen inte är dimensionerad för ökad trafik. Vidare menar föreningen att det inte får finnas några förbud eller inskränkningar för skötsel och underhåll av vägen.

Torsby kommun har inga invändningar mot inrättandet av naturreservatet men förslår att restaurering av slåtteräng och betesmark om möjligt ska samordnas med lokal förening och/eller folkhögskola samt att hänsyn tas till

kulturlämningar om bete ska utföras på sätervallen. Kommunen menar vidare att det vore önskvärt att placera information och en rastplats nära E16 där den befintliga vandringsleden längs Halgån utgår, samt att det är positivt att skolor kan utnyttja området i sin undervisning.

Klarälvdalens skoterklubb har inga synpunkter på förslag till beslut eftersom det även framgent kommer att vara möjligt att nyttja den skoterled som löper genom området. Däremot önskar skoterklubben att skyltningen blir tydlig så att det inte är någon tvekan om att leden går igenom ett naturreservat och att körning utanför leden inte är tillåten.

Skogsstyrelsen ser positivt på bildande och naturvårdande skötsel i området enligt skötselplan.

Länsstyrelsens bemötande av remissvar

Europaväg 16 och dess vägområde ingår inte i naturreservatet även om det inte framgår tydligt på kartorna i beslutet. När gränsen är inmätt och markerad i fält ska hela vägområdet ligga utanför reservatsområdet. Eftersom gränsen är mer svårmarkerad i vattenområdet inkluderar länsstyrelsen ett undantag för skötsel och underhåll av bron över Halgån.

Länsstyrelsen bedömer inte att inrättandet av ett naturreservat påverkar myndighetens bedömning av dammsäkerhetsklass och ser inte heller något försvårande med de föreskrifter som förbjuder markavvattnande åtgärder eller rensning av diken. Det framgår vidare av B-föreskrifterna att inga åtgärder planeras för att aktivt öka mängden död ved i vattnet och det föreslås tillståndsplikt för biotopvårdande åtgärder. Naturligtvis kommer enstaka träd att falla i vattendraget men det är inte något som påverkas av bildandet av ett naturreservat.

Länsstyrelsen ser gärna att Grysjöåsvägen kan användas för att allmänheten ska kunna besöka Bäckelbergssättern genom den tilltänkta vandringsleden, men inser att problem kan uppstå eftersom det till exempel inte finns mötesplatser längs vägen. Eftersom det finns flera naturreservat längre norrut längs samma väg behandlas frågan i ett större perspektiv och avtal med föreningen upprättas vid behov. Länsstyrelsen instämmer i att föreskrifterna inte ska utgöra hinder för skötsel och underhåll och tar bort skrivningen om att massor inte får läggas i reservatet.

Länsstyrelsen ser gärna ett samarbete med lokala aktörer när det gäller restaurering och skötsel av sätervallen och den närliggande skogen. Information och rastplats vid E16 har bedömts som mindre lämpligt eftersom det inte finns någon parkeringsplats på norra sidan av vägen och att det är olämpligt att besökarna måste korsa väg E16 till fots.

Länsstyrelsen instämmer i att det är viktigt med tydlig skyltning längs skoterleden och tar med sig synpunkten till förvaltningen.

Samlad bedömning

Det föreslagna området har mycket höga naturvärden. För att dessa värden ska bestå, behöver området undantas från skogsproduktion och annan exploatering som innebär att områdets naturvärden skadas. Länsstyrelsen bedömer därför att området bör förklaras som naturreservat.

Reservatsbildningen är förenlig med en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenresurserna och med den för området gällande kommunala översiktsplanen. Inskränkningar i enskilds rätt att använda mark eller vatten går inte längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Beslutet bidrar till att uppfylla Sveriges internationella åtaganden om skydd av den biologiska mångfalden och till miljö kvalitetsmålen Levande skogar, Myllrande våtmarker, Levande sjöar och vattendrag, Ett rikt odlingslandskap samt Ett rikt växt- och djurliv.

Sammantaget är förutsättningarna uppfyllda för att inrätta reservatet med föreskrifter enligt ovan.

Tillämplig lagstiftning

Ett mark- eller vattenområde får av länsstyrelsen eller kommunen förklaras som naturreservat i syfte att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer eller tillgodose behovet att områden för friluftslivet. Ett område som behövs för att skydda, återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer eller livsmiljöer för skyddsvärda arter får också förklaras som naturreservat. (se 7 kap. 4 § miljöbalken)

För att uppnå och tillgodose syftet med naturreservatet får beslutet förenas med föreskrifter. En inskränkning i enskilds rätt att använda mark eller vatten får inte gå längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses. (jmf 7 kap. 5, 6, 25 och 30 §§ miljöbalken)

I varje beslut om bildande av ett naturreservat ska en skötselplan för naturreservatets långsiktiga vård fastställas. (jmf 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken med mera.

Upplysningar

Beslutet kungörs i Värmlands läns författningssamling samt i ortstidning.

Länsstyrelsen kan meddela dispens från föreskrifterna i detta beslut om det finns särskilda skäl och är förenligt med förbudets eller föreskriftens syfte.

Beslutade C-föreskrifter gäller omedelbart, även om de överklagas. C-föreskrifterna gäller även markägare och innehavare av särskild rätt i den mån tillåten pågående markanvändning inte avsevärt försvåras.

Bestämmelserna i skogsvårdslagen (1979:429) ska inte tillämpas om det som sägs där strider mot föreskrifter för naturreservatet.

Den som vill göra anspråk på ersättning eller kräva inlösen av fastighet ska väcka talan mot staten hos mark- och miljödomstolen inom ett år från det att beslutet vunnit laga kraft. Om så inte sker går rätten till ersättning eller inlösen förlorad.

Utöver föreskrifterna för naturreservatet gäller också generella bestämmelser till skydd för naturmiljön.

Beslutet kan överklagas

Detta beslut kan överklagas till regeringen, Klimat- och näringslivsdepartementet, se bilaga med överklagandehänvisning.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av länsråd Emma Spak med naturvårdshandläggare Jan Rees som föredragande. I den slutliga handläggningen har också avdelningschef Annika Nilsson, enhetschef Linda Sundström, länsjurist Ulrika Forsman och rättschef Göran Wirdéus medverkat.

Så här hanterar Länsstyrelsen personuppgifter

Se www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

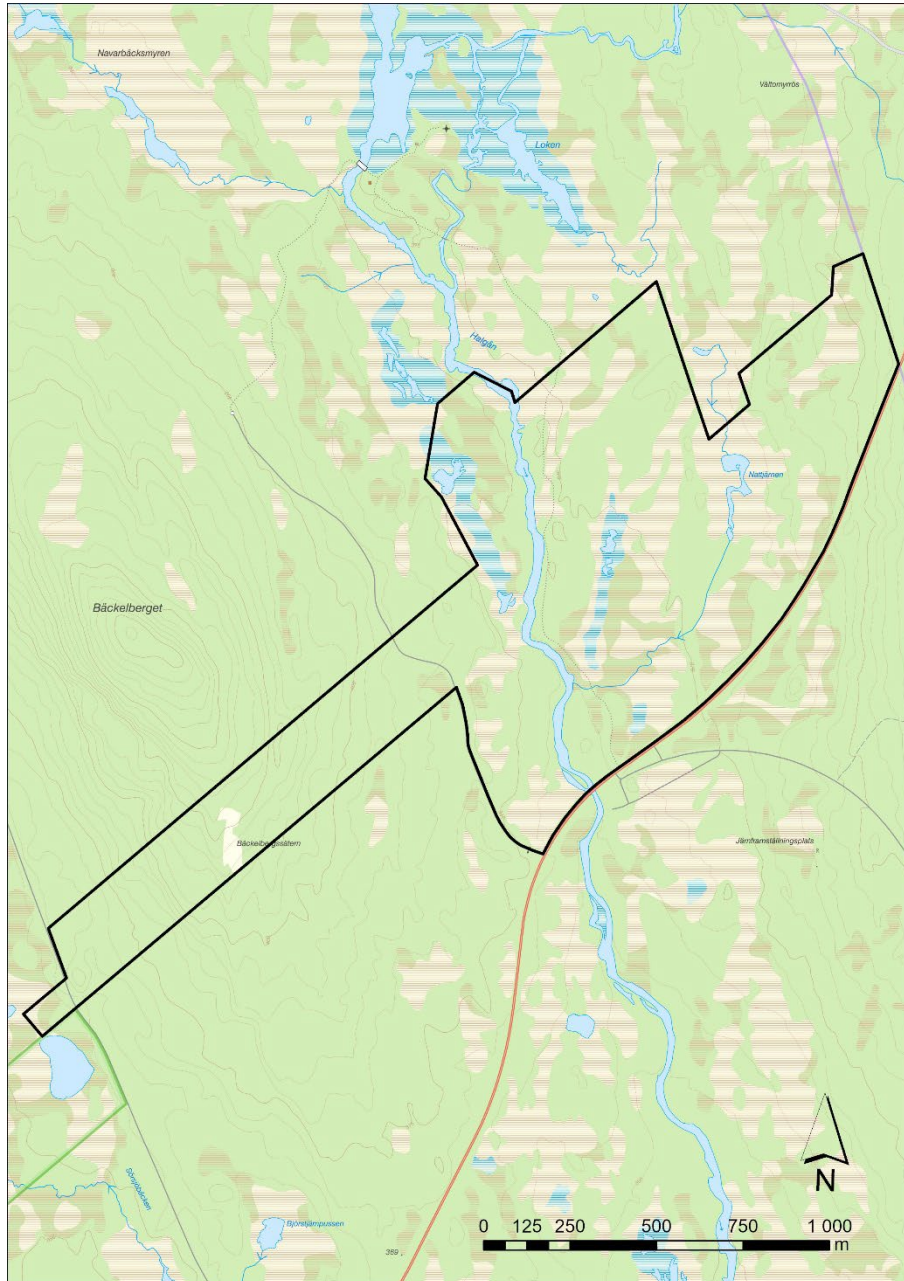
Bilagor

1. Beslutskarta
2. Skötselplan
3. Föreskriftskarta

Kontaktuppgifter till Länsstyrelsen

Kontakta oss via e-post varmland@lansstyrelsen.se, postadress
Länsstyrelsen Värmland, 651 86 Karlstad, eller ring vår växel 010-224 70 00.

Vår webbadress är lansstyrelsen.se/varmland.

© Lantmäteriet Geodatasamverkan

Beslutskarta för Nattjärnsskogens naturreservatet (heldragen svart linje).

Skötselplan för Nattjärnsskogens naturreservat

Information om dokumentet

Detta är en digitalt tillgänglighetsanpassad webbversion av skötselplan som är daterat den 19 juni 2023. Det godkända originaldokumentet finns arkiverat i vårt digitala ärendesystem och har diarienummer 511-502-2012.

Avsändare är Länstyrelsen Värmland.

Syfte med naturreservatet

Nattjärnsskogens naturreservatet bildas i syfte att vårda och bevara biologisk mångfald och värdefulla naturmiljöer i form av grandominerade naturskogar, myrmosaik med brandpräglade tallskogar, betad blandskog och en slätteräng, samt andra ingående naturtyper. Syftet är också att bevara områdets delvis orörda karaktär. Inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald och värdefulla naturmiljöer ska reservatet tillgodose behovet av områden för friluftslivet.

Syftet ska uppnås genom att skog och våtmark tillåts utvecklas fritt genom intern dynamik med undantag för de delar där restaurerings-åtgärder i form av naturvårdsbränning, utglesning av ungsskogar eller igenläggning av diken är lämpliga. Slätter återupptas på Bäckelbergssätterns inäga och skogen närmast sätern betas eller restaureras till att efterlikna betad skog. Vissa åtgärder vidtas för att underlätta allmänhetens friluftsliv.

Prioriterade bevarandevärden

Naturreservatets prioriterade bevarandevärden är följande.

- Brandpräglade tallskogar och skogar präglade av intern dynamik.
- Gamla träd, senvuxna träd, bränd ved, död ved.
- Slätteräng och betad skog med hävdgynnad flora.

Administrativa data

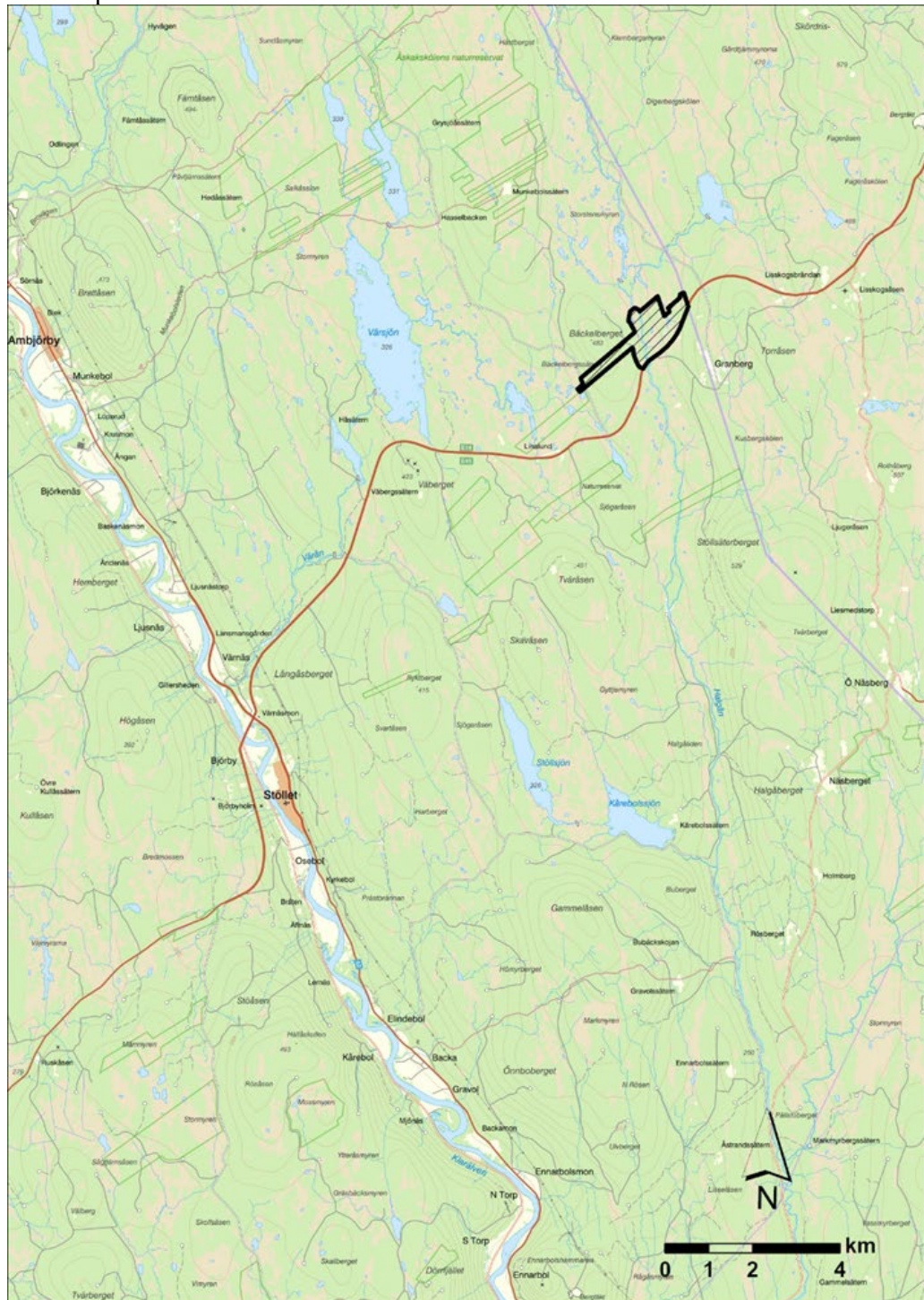
Uppgifter om naturreservatet

Objektnamn	Nattjärnsskogen
------------	-----------------

NVR-nummer	2058963
Kommun	Torsby
Areal	163 hektar
Markslag och naturtyper*:	
Tallskog (utanför våtmark)	56,3 hektar
Granskog (utanför våtmark)	12,6 hektar
Barrblandskog (utanför våtmark)	17,0 hektar
Triviallövskog (utanför våtmark)	3,0 hektar
Temporärt ej skog (utanför våtmark)	7,9 hektar
Tallskog (på våtmark)	17,8 hektar
Barrblandskog (på våtmark)	0,6 hektar
Triviallövskog (på våtmark)	1,0 hektar
Temporärt ej skog (på våtmark)	0,4 hektar
Öppen våtmark	37,0 hektar
Övrig öppen mark utan vegetation	0,1 hektar
Övrig öppen mark med vegetation	4,1 hektar
Exploaterad mark	0,7 hektar
Sjö och vattendrag	4,8 hektar
Summa	163,3 hektar
varav produktiv skogsmark	96,8 hektar

*arealer för markslag och naturtyper baseras på Nationella marktäckedata, NMD. Summan är en summering av de ingående delområdenas avrundade arealer. Avrundningen kan innebära att den sammanlagda NMD-arealen inte är densamma som reservatets totala areal.

Lokaliseringen av Nattjärnsskogens naturreservat (streckat område) i landskapet.

© Lantmäteriet Geodatasamverkan

Beskrivning av området

Biologi

Det aktuella området ligger i ett storskaligt myrmosaiklandskap i den östra delen av Nordvärmland. Trots att reservatsområdet inte är särskilt stort utgör det ett tämligen representativt stycke värmländsk natur och inkluderar ett flertal olika naturtyper. Stora delar utgörs av en myrmosaik med brandpräglad tallskog på mager mark, men här finns även fuktig grandominerad barrblandskog, storruxen tallskog på frisk mark samt mindre områden med yngre skogar. Genom området rinner Halgån där blockrika forsar gör att öringen trivs. I västra delen ligger Bäckelbergssättern där tidigare brukande och djurhållning skapat en rik flora på både sättervallens slätteräng och i den tidigare betade skogen i närområdet. Tack vare variationen av habitat finns även gott om övergångsmiljöer, vilket skapar goda förutsättningar för rik biologisk mångfald.

Reservatet bidrar till den gröna infrastrukturen i landskapet genom att knyta samman det befintliga naturreservatet Normyrarna med två skogliga biotopskyddsområden.

Nedan listas de rödlistade arter och signalarter som har påträffats inom området (hotkategori enligt Artdatabankens rödlista 2020 där NT = nära hotad och VU = sårbar):

Lavar: garnlav *Alectoria sarmentosa* NT, rostfläck *Arthonia vinosa*, violettgrå tagellav *Bryoria nadvornikiana* NT, kolflarnlav *Carbonicola anthracophila* NT, mörk kolflarnlav *C. myrmecina* NT, gulnål *Chaenotheca brachypoda*, brunpudrad nållav *Ch. gracillima* NT, vitgrynig nållav *Ch. subroscida* NT, dvärgbägarlav *Cladonia parasitica* NT, kattfotslav *Felipes leucopellaeus*, vedskivlav *Hertelidea botryosa* NT, knotttrig blåslav *Hypogymnia bitteri* NT, skinnlav *Leptogium saturninum*, lunglav *Lobaria pulmonaria* NT, skrovellav *L. scrobiculata* NT, kortskaftad ärgspik *Microcalicium ahlneri* NT, stuplav *Nephroma bellum*, bårdlav *N. parile*, korallblylav *Parmeliella triptophylla*, norsk näverlav *Platismatia norvegica* VU, vedflamlav *Ramboldia elabens* NT.

Mossor: vedtrappmossa *Crossocalyx hellerianus* NT, purpurmylia *Mylia taylorii*.

Svampar: fläckporing *Anthoporia albobrunnea* VU, stjärntagging *Asterodon ferruginosus* NT, laxgröppa *Byssomerulius albostramineus* VU, vitplätt *Chaetodermella luna* NT, doftskinn *Cystostereum murrayi* NT, vedticka *Fuscoporia viticola*, dropptaggsvamp *Hydnellum ferrugineum*, rävticka *Inocutis rheades*, ullticka *Phellinidium ferrugineofuscum* NT, gränsticka *Phellopilus nigrolimitatus* NT, granticka *Porodaedalea chrysoloma* NT, tallticka *P. pini* NT, gammelgranskål *Pseudographis pinicola* NT, motaggsvamp *Sarcodon squamosus* NT.

Kärlväxter: korallrot *Corallorhiza trifida*, spindelblomster *Neottia cordata*, kransrams *Polygonatum verticillatum*.

Insekter: bronshjon *Callidium coriaceum*, vågbandad barkbock *Semanotus undatus*.

Fåglar: spillkråka *Dryocopus martius* NT, tretåig hackspett *Picoides tridactylus* NT, tjäder *Tetrao urogallus*.

Kulturhistoria

I den västra delen av reservatet ligger resterna av Bäckelbergssättern som var i bruk fram till 1945. Här fanns tidvis mindre åkrar på säter vallen men främst utgjordes inägan av en slåtteräng medan skogen runt omkring betades av kreatur. Skogen närmast sättern har inte kalavverkats i modern tid och det biologiska kulturarvet framträder tydligt i skogens arter och strukturer. Av sätterns byggnader återstår endast ruiner och en av dessa utgör nu substrat för den rödlistade gränstickan.

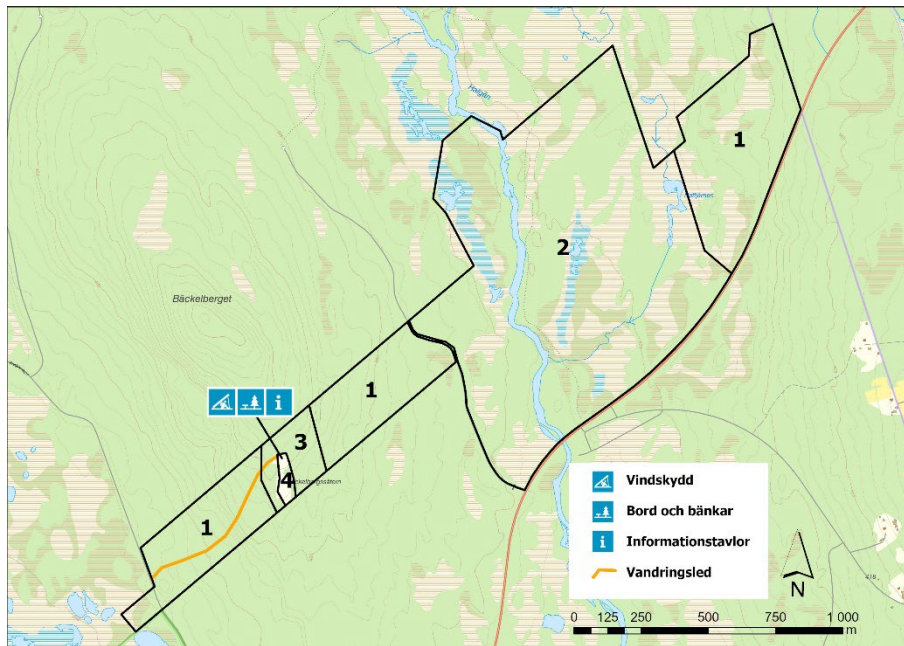
Öster om Halgån ligger Björby myrslogar där myrmarkerna har brukats för slåtter och kanske även för havreodling. Det finns även lämningar från en mindre torvtäkt i området. Som många andra vattendrag i Värmland har även Halgån nyttjats som flottningsled och det finns rester av flottningsanläggningar i och vid vattendraget.

Friluftsliv

I områdets centrala delar finns en stig på östra sidan av Halgån som löper genom reservatet och når Länsmansflån, en sjö och ett våtmarksområde norr om reservatet, där det finns en koja och ett fågeltorn. I den östra delen av området passerar en skoterled.

Skötselområden

Reservatet har delats in i fyra skötselområden med utgångspunkt från den huvudsakliga naturtypen i området samt de åtgärder som ska genomföras inom skötselområdena. Bevarandemål och skötselåtgärder redovisas för respektive skötselområde och för samtliga skötselområden gäller att invasiva främmande arter ska kunna tas bort vid behov.

© Lantmäteriet Geodatasamverkan

Karta över skötselområden inom Nattjärnsskogens naturreservatet.

Skötselområde 1 Grandominerad barrblandskog med mindre våtmarker 51 hektar

Till största delen utgörs skötselområdet av barrblandskog med en övervikt av gran, men med god förekomst av tall, björk och asp, samt enstaka al, rönn och sälg. Mängden död ved är stor och det finns gott om relativt nya lågor, men den döda veden har en lång historia och förekommer i olika stadier av nedbrytning. Ett stort antal signalarter har noterats, främst bland lavarna, och på senvuxna granar påträffas spår av vågbandad barkbock. Det finns även gott om hackmärken efter flera arter hackspettars födosök. I västra delen finns ett parti med brandpräglad tallskog där granen tagits ut i modern tid. Inom skötselområdet finns även två områden med ungskog där de befintliga naturvärdena är begränsade.

Bevarandemål

Skogen präglas av naturskogsstrukturer som spridning i trädens ålder och storlek, god förekomst av stående och liggande död ved i olika stadier av nedbrytning samt levande och döda gamla träd. Naturliga processer som stormfällning, insekts- och svampangrepp samt nyetablering av träd ska fortgå ostört och kan periodvis leda till att skogen markant ändrar karaktär. Området ska utgöra god livsmiljö för hotade och missgynnade arter som är naturliga för naturtypen.

Åtgärder

Området lämnas för fri utveckling genom intern dynamik med följande undantag. I den ungskog som finns i skötselområdets mellersta del fälls omkring hälften av granarna som en engångsåtgärd för att snabbare skapa

en glesare, mer skiktad skog med större variation. Holkar för ugglor och skogslevande småfåglar sätts upp i de två västra delområdena i väntan på att antalet naturliga boplatser ökar.

Skötselområde 2 Myrmosaik med brandpräglad tallskog 106 hektar

De centrala delarna av området domineras av en myrmosaik med en gles tallskog där spåren av äldre bränder är påtagliga. Stora delar av skogsbeståndet har troligtvis kommit upp efter den stora branden 1868, men det finns gott om äldre överståndare varav en del är över 300 år gamla. Inslaget av bränd död ved är stort men det finns även levande träd med spår av flera bränder. Med tanke på den låga boniteten är mängden död ved riklig och tack vare den glesa skogen är den ofta även solbelyst. Flera ovanliga svampar har noterats på äldre död tallved. Marken är blockrik och i vissa partier även storblockig. I sänkor och fuktiga partier växer lövblandad granskog som förmodligen överlevt bränderna tack vare den fuktiga ståndorten. Ett par mindre områden som avverkats i modern tid utgörs av talldominerad ungskog.

Genom skötselområdet flyter Halgån som är utpekad som nationellt värdefullt vatten av både Naturvårdsverket och Fiskeriverket tack vare höga biologiska värden. Vattendraget kalkas både uppströms och nedströms reservatsområdet. Vattnet flyter lugnt till största delen men i södra delen av området finns blockrika forsar. En unik stam av öring förekommer i vattendraget, precis som uttern. Längs stränderna finns en naturtyp med tät, betade enbuskage som inte blir mycket högre än en halvmeter.

Våtmarkerna utgörs främst av lågt belägna myrar, men det finns även något rikare kärr i sluttningarna vid Halgån. Flera mindre myrgölar ingår också i området och här förekommer bland annat trana och skogsnäppa. Mindre delar av våtmarkerna söder om Nattjärnen har dikats ut och nyttjats för slätter eller möjligen havreodling och här finns även spår av en mindre torvtäkt.

Bevarandemål

Skogen ska vara brandpräglad med tydlig dominans av tall. Branden har en påtaglig roll i områdets utveckling men även andra naturliga processer som stormfällning, insekts- och svampangrepp samt nyetablering av träd ska fortgå ostört. Periodvis finns öppna områden med betydande mängder död ved medan skogen är mer sluten i andra stadier. Naturligt fuktiga marker kommer att påverkas mindre av brand, vilket är en naturlig del av dynamiken i ett brandpräglat landskap. Naturskogsstrukturer som bränd död ved samt god förekomst av stående och liggande död ved i olika stadier av nedbrytning förekommer rikligt. Skogen utgör en god livsmiljö för hotade och missgynnade arter som är naturliga för naturtyperna. Våtmarkerna präglas av naturliga hydrologiska processer och innehåller strukturer och arter som är typiska för naturtypen. Halgån ska utgöra god livsmiljö för arter som är naturliga för naturtypen.

Åtgärder

Naturvårdsbränning kan genomföras i större delen av området men kantzonen närmast Halgån undantas. Det är viktigt att i detaljplaneringen av bränningen ta hänsyn till och undanta ytor med höga naturvärden som är knutna till brandstubbar eller fuktigare refugier, samt förekomst av hotade arter. Med tanke på den höga biologiska mångfalden ska bränningsåtgärder alltid föregås av inventeringar av hotade arter. Där naturvårdsbränning inte genomförs lämnas skogen för fri utveckling genom intern dynamik. Igenläggning av diken görs inom skötselområdet, i synnerhet i den södra delen. Slätter kan tillåtas på myrmarkerna inom skötselområdet.

Skötselområde 3 Betad blandskog 5 hektar

Skogen som omger Bäckelbergssättern visar tydliga spår från en period med bete. Den utgörs av gles och luckig granskog med grova, gamla ängsgranar som växt upp i en ljusöppen miljö, samt rikligt med grova lövträd. Ett undre skikt av yngre träd har växt upp sedan sättern övergavs. I fältskiktet finns en del mer krävande örter som kransrams, kärffibbla, ormbär och brudborste. Marken är näringsrik och ställvis kan skogen klassificeras som högörtstyp. Skogen skapar goda förutsättningar för insekter som är beroende av både död ved och tillgång till nektar under olika stadier i livet.

Bevarandemål

Skogen präglas av naturskogsstrukturer som blandning av trädslag med en rikedom av lövträd, spridning i ålder och storlek samt god förekomst av stående och liggande död ved i olika stadier av nedbrytning. Den har även en luckighet med gläntor och ett fältskikt av gräs och örter som präglar en betad skog. Området ska utgöra god livsmiljö för hotade och missgynnade arter som är naturliga för naturtypen, i synnerhet bland kärlväxter och marksvampar.

Åtgärder

Området stängslas och betas under sommaren. Skogen sköts som en betad skog där enstaka träd fälls och flyttas till närliggande delar av skötselområde 1 för att gynna markvegetationen samt den biologiska mångfalden i skötselområde 1. Många av de yngre träden avlägsnas. Lövträd gynnas på barrträdens bekostnad men äldre gran bevaras också. Holkar för skogslevande småfåglar sätts upp i väntan på att antalet naturliga boplatser ökar.

Skötselområde 4 Slätteräng 1 hektar

Området utgörs av sätervallen på Bäckelbergssättern som nu långsamt växer igen med inträngande lövträd och granar. Sättern var i drift fram till 1945 och sedan restaurerades sätervallen i början av 1990-talet varpå årlig slätter följde under omkring 20 år. Det finns fortfarande gott om hävdgynnade kärlväxter som prästkrage, fläcknycklar, nattviol, höskallra och ormrot. Den övre, norra delen utgörs av mager, relativt torr äng utan större

restaureringsbehov. Den nedre, södra delen är både fuktigare och rikare, vilket avspeglas både i floran och i graden av igenväxning. I kanten mot skogen och vid odlingsrösen finns ett fåtal lövträd.

Bevarandemål

Sätervallen utgörs av en välhävdad slåtteräng med en artrik och hävdgynnad kärlväxtflora där ohävdarter saknas eller endast förekommer i liten omfattning. Ett mindre antal träd, huvudsakligen hamlade lövträd av arterna rönn och sälg, växer på inägan.

Åtgärder

En del restaureringsåtgärder krävs för att sätervallen ska återfå sin forna blomsterrikedom och det är viktigt att dessa utförs under flera års tid för att undvika röjgödslingsseffekt samt uppslag av icke önskvärda örter. Befintliga ohävdarter bekämpas. De flesta träd inom skötselområdet avlägsnas med undantag för ett mindre antal lövträd, främst rönn och sälg. Lövträd hamlas för att upprätthålla kontinuiteten av lövträd med höga naturvärden. När restaureringsåtgärderna är klara fagas sätervallen på våren och slåtter med skärande verktyg utförs på sensommaren, helst under perioden 1–20 augusti. Höet lämnas att torka på vallen tillräckligt länge för att fröna ska lossna och bidra till kommande års blomning, sedan avlägsnas det. Om förutsättningar finns kan området efterbetas. Mindre områden med senblommande örter kan undantas från slåtter för att tillgodose födobehovet hos pollen- och nektarätande insekter under sensommaren.

Skötselområde 5 (hela reservatet) Friluftsliv

Nattjärnsskogen är delvis mycket lättillgänglig tack vare närheten till allmän väg. Den äldre skogen inbjuder till vandring både på stig och utanför. Våtmarkerna är betydligt mer svårtillgängliga, åtminstone sommartid. En stig finns på östra sidan av Halgån och i områdets östra delar passerar en skoterled Nattjärnen.

Bevarandemål

Informationen i området ska vara lättillgänglig och bidra till både upplevelse och förståelse för landskapets historik. Stigar och andra anordningar ska underlätta för besökarna att uppleva området kring Bäckelbergssättern.

Åtgärder

Informationstavlor placeras vid parkeringen till det intilliggande naturreservatet Normyrarna och en hänvisning görs till den led som iordningsställs i reservatets västra del. Informationstavlor om naturvärden och kulturhistoria placeras även ut vid Bäckelbergssättern. Vid sätervallen skapas en rastplats med bord och bänkar samt ett vindskydd.

Sammanfattning av planerade skötselåtgärder

Skötselåtgärd	Prioritet	Skötselområde
Iståndsättning av reservatet		
Markering av reservatsgräns	1	
Markvård		
Fällning av ung gran	2	1
Naturvårdsbränning	2	2
Fällning och flytt av enstaka träd	2	3
Stängsling och hållande av betesdjur	3	3, 4
Slätter	1	4
Restaurering av slätteräng	1	4
Hamling av lövträd	2	4
Uppsättning av fågelholkar	2	1, 3
Igenläggning av diken	2	2
Anläggningar för friluftslivet		
Uppsättning av informationstavlor	1	5
Anläggning av vandringsled, vindskydd samt bord och bänkar	1	5

Uppföljning

Uppföljning av bevarandemål

Områdets bevarandemål ska följas upp enligt fastställda metoder för uppföljning av skyddad natur.

Uppföljning av skötselåtgärder

Genomförda skötselåtgärder ska följas upp. Redovisning av genomförd åtgärd ska ange vad som gjorts i vilket område och tidsåtgången.

Genomförd dokumentation

Naturvärden i skogen och på Bäckelbergssättern har inventerats vid ett flertal tillfällen, dels av tjänstemän från länsstyrelsen och Skogsstyrelsen, dels av elever och lärare från Stöllets folkhögskola samt engagerade privatpersoner.

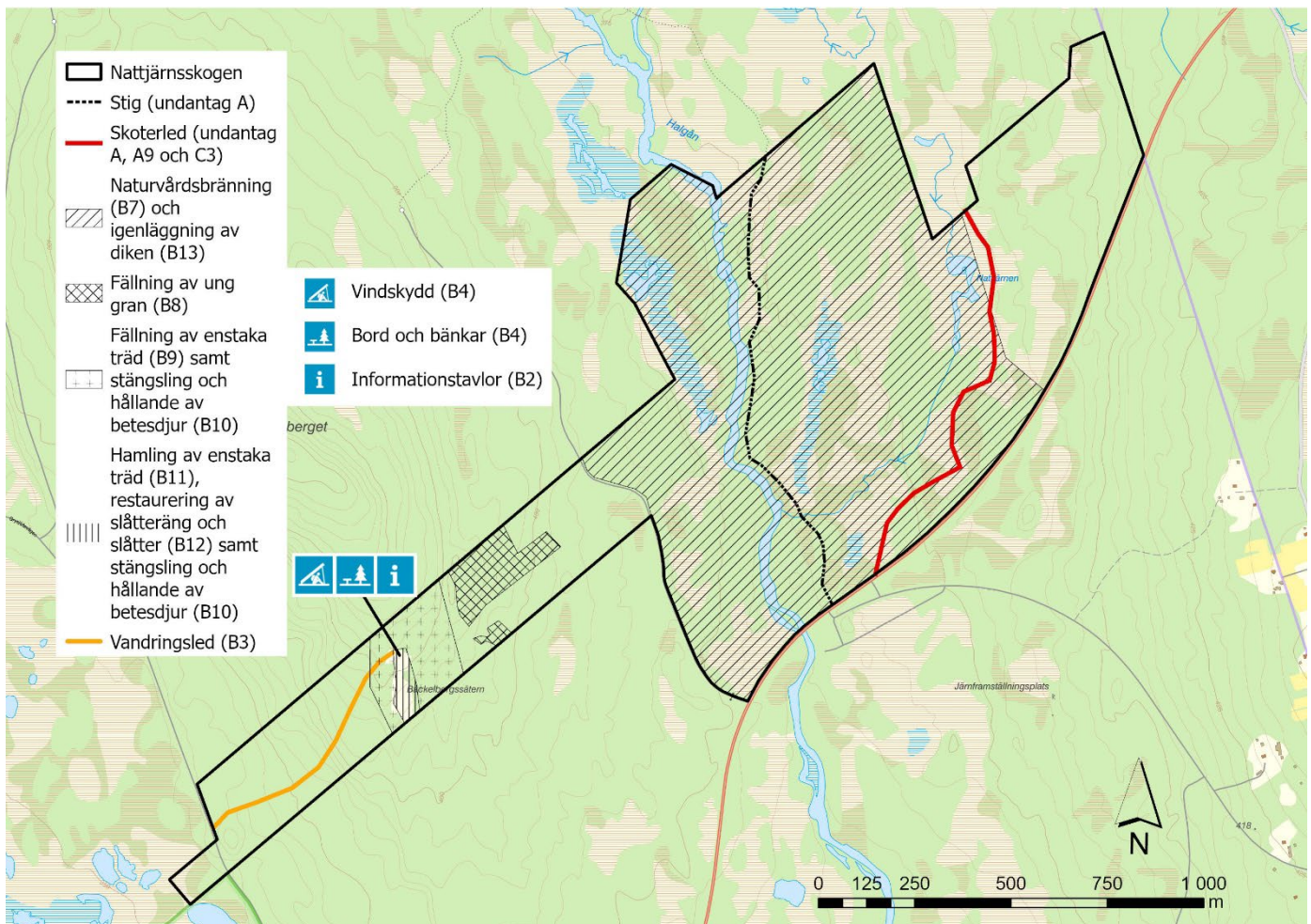
Kontaktuppgifter till Länsstyrelsen

Kontakta oss via e-post varmland@lansstyrelsen.se, postadress
Länsstyrelsen Värmland, 651 86 Karlstad, eller ring vår växel 010-224 70 00.

Vår webbadress är lansstyrelsen.se/varmland.

Naturvård

© Lantmäteriet Geodatasamverkan

Föreskriftskarta för Nattjärnsskogens naturreservatet.